

Fond for lyd og bilde

Strategi 2021-2023

Innledning

Fond for lyd og bilde (FLB) er et forholdsvis lite og dynamisk fond med stor betydning for den frie kunsten i Norge. Fondet har en sentral posisjon i den norske kunstpolitikken og spiller en viktig rolle i kunstnerøkonomien. Fond for lyd og bilde er tett på enkeltkunstnere og det profesjonelle kunstfeltet som helhet og bidrar til å sikre maktspredning og mangfold.

Fondet er og skal være relevant og viktig både som en kollektiv kompensasjonsordning og som et kulturpolitisk virkemiddel i godt samspill med andre nasjonale aktører. Som kollektiv kompensasjonsordning skal Fond for lyd og bilde sikre kompensasjon til kunstnergrupper som får sine verk privatkopiert i Norge. Dette er et kulturpolitisk virkemiddel som skal bidra til at bransjen som helhet skal kunne skape og formidle ny kunst.

Fond for lyd og bilde forvalter tilskuddsordninger til produksjon og formidling av nye kunstverk i det frie feltet innenfor film, musikk, scenekunst, billedkunst og tekst. Noen av ordningene er viktige supplement til lignende ordninger hos andre aktører i virkemiddelapparatet. Andre ordninger er unike og dekker spesifikke behov, og har derfor har særlig stor betydning for sitt kunstfelt.

De siste årene har Fond for lyd og bilde valgt å styrke ordningene for formidling av kunst som bidrar til at kunsten møter publikum. Markedsføring og gjenbruk av kunst sikrer lang levetid for kunstverk og tilstrekkelig inntekt for kunstneren. Gjennom ordninger som fremmer samarbeid på tvers av kunstfelt bidrar også Fond for lyd og bilde til å bygge sterke kunstnerskap gjennom profesjonalisering og spesialisering i feltet.

Sammenhengen mellom tilskuddsordningene som fremmer profesjonell produksjon og markedsføring av kunstprosjekter gir Fond for lyd og bilde en unik signatur og bidrar til å sikre levedyktige betingelser for rettighetshavere, kunstnere og produsenter.

Forutsetninger

Det juridiske grunnlaget for Fond for lyd og bilde ligger i [Forskrift om tilskudd fra Fond for lyd og bilde](#), [Vedtekter for fond for lyd og bilde](#) og [Styrets retningslinjer for tildeling av tilskudd](#). Fond for lyd og bilde tildeles årlig midler over Statsbudsjettet. Fordelingen av midlene i Fond for lyd og bilde skjer etter fagfelle vurdering basert på kunst- og kulturfaglige vurderinger, på armlengdes avstand fra politiske beslutninger og prioriteringer.

Fond for lyd og bilde utgjør den kollektive andelen av den norske ordningen for kompensasjon til rettighetshavere som er utsatt for kopiering av sine kunstverk til privat bruk. Den individuelle delen av ordningen administreres av Norwaco. Samlet oppfyller disse to ordningene Norges forpliktelser etter [Åndsverkloven § 26](#) og [Opphavsrettsdirektivet](#).

Mål

Formålet til Fond for lyd og bilde går fram av §1 i Forskriften:

Fondet skal fremme produksjon og formidling av innspillinger av lyd- og filmopptak og fordeles til beste for rettighetshavere innenfor musikk, scene og film. Fondet er i tillegg en kollektiv kompensasjon til rettighetshavere for den lovlige kopiering av deres verker som skjer til privat bruk. De økonomiske rammene for ordningen fastsettes av Stortinget hvert år gjennom budsjettvedtaket.

Prioriteringer 2021-2023

1. Kollektiv kompensasjon

I budsjettproposisjonen for 2020 varslet Kulturdepartementet en gjennomgang av den norske ordningen for kompensasjon for kopiering til privat bruk. Departementet vil se nærmere på omfanget av den kompensasjonsberettigede kopieringen og betydningen det får at rettighetshavere til litterære og visuelle verk omfattes av den individuelle ordningen. Utgangspunktet for vurderingen vil være hvilken skade den lovlige kopieringen påfører rettighetshaverne.

På oppdrag fra Kulturdepartementet har Ole-Andreas Rognstad utredet forskjellige sider av den norske kompensasjonsordningen. Rognstad peker i sin [utredning](#) på at bo- og virkekravet i forskriften til Fond for lyd og bilde er i strid med EØS-avtalen artikkel 4. Styret har i sitt innspill til utredningen sluttet seg til Rognstads vurdering på dette punktet, og foreslått justeringer i forskriftens § 1, § 2 og § 7.

Som kollektiv kompensasjonsordning bidrar Fond for lyd og bilde til å styrke kunstnergrupper som helhet og sikrer at rettighetshavere som potensielt får sine verk privatkopiert kan søke midler til nye kunstprosjekter og fortsette sitt kunstneriske arbeid. Det er dette som utgjør det kollektive virkemidlet for kompensasjonen. I og med at det ikke er mulig å ha nøyaktig kunnskap om hvem som faktisk privatkopieres, er en kollektiv kompensasjonsordning et godt og viktig supplement til den individuelle ordningen.

Økt bruk av kunst på digitale arenaer gjør at det blir stadig viktigere å sikre at rettighetshavere får god nok kompensasjon for bruk av deres verk. Styret i Fond for lyd og bilde skal ha oppdatert kunnskap om produksjonsvilkår og verdikjeder for rettighetshavere og om markeder for omsetning av opphavsrettsbeskyttede verk. Dette forutsetter tett dialog med relevante aktører i feltet.

Fond for lyd og bilde skal:

- ✓ Opprettholde dialogen med KUD om hvilke tilpasninger som er nødvendig for å sikre at FLB innfrir kravene i EØS-avtalen og hvilke konsekvenser dette vil kunne få for Fond for lyd og bilde.
- ✓ Ta initiativ til en utredning om rettighetshavernes produksjonsvilkår, verdikjeder og markeder for omsetning av opphavsrettslig beskyttede verk i Norge.

2. Solide kunstnerskap

Midlene i Fond for lyd og bilde skal gå til profesjonell kunstnerisk virksomhet, både til produksjon av ny kunst og til formidling som sikrer at kunsten når et mangfoldig publikum. Tilskuddsordningene skal gi forutsigbare rammer for kunstfeltene, samtidig som de skal være fleksible for endringer i kunstfeltene. Fond for lyd og bilde skal bidra til å utvikle solide kunstnerskap for rettighetshavere i det frie feltet.

De virkelige konsekvensene av koronapandemien for bransjen vil utfolde seg i årene som kommer. Koronapandemien har vist hvor viktig det er at kunsten når ut til publikum og at det legges til rette for å utvikle og bruke nye visningsplattformer, både fysisk og digitalt. Tilskuddsordningene for markedsføring og synliggjøring av kunstverk og kunstnerskap i Fond for lyd og bilde oppleves derfor som viktigere enn noen gang. Dette er unike ordninger som bidrar til å utvide markedet slik at kunstverk får lengre levetid og når ut til et større publikum nasjonalt og internasjonalt.

Klimautfordringene krever endringer i produksjon, formidling og distribusjon av kunst. Fond for lyd og bilde må bidra til å øke bevisstheten og kunnskapen om mer miljøvennlige og bærekraftige løsninger i kunstfeltet.

Fond for lyd og bilde skal:

- ✓ *Ivareta tilskuddsordningene ved jevnlige vurderinger for å sikre god måloppnåelse og godt samspill med øvrig virkemiddelapparat.*
- ✓ *Evaluere ordningene i Fond for lyd og bilde og utrede mulighetene for å etablere en ny ordning for mer langsiktige satsinger med rammetilskudd for flere prosjekter som kan bidra til å bygge sterke kunstnerskap og utvikle mer bærekraftig kunstproduksjon og -formidling.*
- ✓ *Kartlegge hvordan vi kan innhente kunnskap om hvilke miljøvennlige og bærekraftige løsninger søker planlegger ved gjennomføring av prosjekter.*

3. Kunstnerisk kvalitet og mangfold

Fond for lyd og bilde skal være relevant for et stadig større mangfold i og mellom kunstfeltene, ved å fange opp nye stemmer, kunstuttrykk og praksiser. Fondet skal bidra til å fremme høy kunstnerisk kvalitet gjennom ordninger som både gir rom for uttrykk med åpenbart kommersielt potensiale og sikrer ytringsrom for nyskapende og utforskende kunst. For å sikre at ordningene er mest mulig treffsikre, må Fond for lyd og bilde være tett på kunstfeltene og ha god dialog med kunstnerorganisasjonene.

Fond for lyd og bilde skal ha god kjennskap til målgruppene for ordningene og hvilke barrierer som kan hindre grupper fra å søke og få tilskudd fra fondet. Derfor må det arbeides målrettet for å bygge kunnskap om og være i dialog med underrepresenterte grupper. Fond for lyd og bilde bør være spesielt oppmerksom på representasjon fra nasjonale minoriteter, synlige minoriteter og grupper som representerer flerkulturelt og etnisk mangfold, samt grupper med funksjonsnedsettelse.

Kvalitetskriterier skal ligge til grunn for tildeling av tilskudd og vurderingene skal være basert på kunstnerisk skjønn. I tillegg skal det legges vekt på å oppnå en geografisk og sjangermessig spredning av tilskuddene. Dette forutsetter jevnlig diskusjoner om ulike kvalitetsforståelser innenfor de enkelte kunstfelt og hvordan kvalitetskriteriene ivaretar mangfoldet. Det er derfor avgjørende at fagutvalgene som forvalter kvalitetskriteriene representerer og gjenspeiler mangfoldet i kunstfeltet og i befolkningen og samfunnet for øvrig. Dette vil kunne sikre nødvendig maktspredning og hindre forskjellsbehandling.

Fond for lyd og bilde skal:

- ✓ *Kartlegge hvordan vi kan innhente kunnskap om underrepresenterte søkergrupper og arbeide målrettet for å nå disse.*
- ✓ *Undersøke hvordan mangfoldsperspektivet kan ivaretas ved tildeling av midler.*
- ✓ *Sikre at sammensetningen i oppnevnte fagutvalg har nødvendig variasjon og representasjon av fagkompetanse, bakgrunn og geografisk forankring.*